

Ceteris paribus

HET WOORD AAN...

Tore Ellingsen

Tore Ellingsen is hoogleraar aan de Stockholm School of Economics in Zweden.

Waar werkt u op dit moment aan?

In de economische wetenschap wordt onvoldoende rekening gehouden met hoe mensen zich gedragen in een groep. Een interessante vraag is bijvoorbeeld waarom verschillende groepen heel verschillende gedragspatronen vertonen. Komt dit omdat de individuen verschillen, of omdat mensen zich in aanpassen aan het gedrag van hun groep? Ik werk aan een theoretisch model waarmee groepsgedrag kan worden verklaard. Dit model kan men gebruiken om belangrijke vragen over cultuur en gedragseconomie te beantwoorden.

Welke invloed heeft de manier van opgroeien op (groeps)gedrag?

De instituties van het land waar je opgroeit zijn medebepalend voor gedragspatronen. Zo houdt onderwijs groepsgedrag in stand. Wanneer iemand van groep wisselt, bijvoorbeeld door een verhuizing, treedt zowel het opgroei-effect als het groepseffect op. Soms passen mensen hun gedrag aan de nieuwe groep aan, maar het kan ook zijn dat het oude gedrag in stand blijft. Door empirisch onderzoek te doen aan de hand van individuen die van groep wisselen, kan er worden vastgesteld in hoeverre enerzijds de wijze van opgroeien en anderzijds de groep bepalend zijn voor gedragspatronen. Er is al relatief veel onderzoek op dit gebied gedaan. Mijn bijdrage is dat ik de inzichten uit onderzoeken op het gebied van groepsgedrag onderbreng in een theoretisch model.

Wat kunnen beleidsmakers leren van uw model?

Het model heeft belangrijke beleidsconsequenties. Tot op zekere

hoogte kan er worden gezegd dat het model benadrukt wat beleidsmakers op een bepaald niveau al weten. Het belang van groepsgedrag zie je bijvoorbeeld terug in het onderwijs. Daar krijgen kinderen niet alleen kennis aangereikt, maar worden ze ook gevormd tot goede burgers. Hoewel het belang van groepsgedrag al eeuwen onderkend wordt, is dit nog niet in formele modellen ondergebracht.

UIT DE OUDE ESB-DOOS

DE MILJOENENNOTA ROEPT OP TOT KLAGEN

Zou er een graadmeter zijn voor de onlustgevoelens dan zou deze bij het verschijnen van de jongste nota waarschijnlijk een maximum hebben aangewezen. Hoewel een recordbedrag aan ombuigingen wordt gepresenteerd, regent het klachten over de recordhoogte van het financieringsstekort. En terecht. In feite zou men nog harder moeten klagen omdat in de nota omvangrijke tegenvallers verscholen zitten waardoor het tekort nog zal oplopen. Een van die tegenvallers zal ongetwijfeld gelegen zijn bij de belastingen: er wordt gewerkt met een dekkingsplan ter grootte van f. 1,6 mrd., maar de invulling hiervan is onduidelijk. Bij mijn weten is het een unicum dat de minister van Financien een niet ingevuld dekkingsplan introduceert. Daarover zou iedereen die belangstelling heeft voor het probleem van de beheersing van de collectieve sector moeten klagen.

Boorsma, prof. dr. P.B. (1983) De Miljoenennota 1983: papier is geduld. ESB, 67 (3375), 1074-1080.

